

สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 2 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)

วันอังคารที่ 16 พฤศจิกายน 2564 เวลา 09.00 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น 2 อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 2 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย รองประธานรัฐสภา ผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่ประธานการประชุม

(1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม	(ถ้ามี)
(2) รับรองรายงานการประชุม	(ไม่มี)
(3) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	(ไม่มี)

ก่อนเข้าเรื่องด่วน ประธานฯ แจ้งให้สมาชิกรัฐสภาได้รับทราบถึงข้อตกลงของกรรมการประสานงานทั้ง 3 ฝ่าย เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564 โดยขอให้ทั้ง 3 ฝ่ายรายงานที่ประชุมให้รับทราบ ดังนี้

นายวิเชียร ขวาลิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคพลังประชารัฐ ในฐานะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) ชี้แจงผลการประชุมหารือร่วมกันกับวิป 3 ฝ่าย เพื่อกำหนดกรอบการพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญว่า สมาชิกรัฐสภามีเวลาอภิปรายทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง โดยมี การจัดสรรเวลาแบ่งออกเป็น ดังนี้

1. ผู้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ใช้เวลา 3 ชั่วโมง
2. สมาชิกวุฒิสภา ใช้เวลา 5 ชั่วโมง
3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาล ใช้เวลา 5 ชั่วโมง
4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมฝ่ายค้าน ใช้เวลา 5 ชั่วโมง

โดยจะเริ่มประชุมร่วมกันของรัฐสภา ตั้งแต่เวลา 09.00 นาฬิกา ของวันที่ 16 พฤศจิกายนถึงเวลา 03.00 นาฬิกา ของวันพรุ่งนี้ (17 พ.ย.) และจะมีการพักการประชุมเพื่อให้มีการลงมติรับหลักการด้วยวิธีการขานชื่อในวันพุธที่ 17 พฤศจิกายน 2564 เวลา 10.00 นาฬิกา

นายสุทิน คลังแสง ประธานกรรมการประสานงานพรรคร่วมฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร (วิปฝ่ายค้าน) กล่าวว่า ตามที่ผู้แทนของวิปรัฐบาลได้นำเรียนต่อที่ประชุมนั้น เป็นความเข้าใจที่ตรงกับพรรคร่วมฝ่ายค้าน แต่อย่างไรก็ตาม ขอประธานฯ พิจารณายืดหยุ่นเวลา ในการอภิปรายบ้างหากมีการใช้เวลาเกินที่กำหนด สมาชิกฯ มีความประสงค์ลงคะแนนให้เสร็จสิ้นภายในเช้าวันพุธที่ 17 พฤศจิกายน 2564

นายสมรรณพ เดชวิทักษ์ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา กล่าวว่า ตามที่ผู้แทนของวิปรัฐบาลและผู้แทนของวิปฝ่ายค้าน ได้นำเรียนต่อที่ประชุมนั้นตรงตามข้อตกลงในการหารือร่วมกันระหว่างวิป 3 ฝ่ายทุกประการ ซึ่งในวันนี้ทุกฝ่ายต้องใช้เวลาตามที่ได้จัดสรรกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยจะอภิปรายอย่างต่อเนื่องและไม่มีการหยุดพัก แม้ว่าเวลาจะล่วงเลยเที่ยงคืนและเมื่อมีการยุติหรือพักการประชุมในวันนี้แล้ว วันพรุ่งนี้ (17 พฤศจิกายน 2564) เวลา 10.00 นาฬิกา จะมีการนัดประชุมเพื่อลงมติโดยไม่มีการอภิปราย ทั้งนี้ เนื่องด้วยเงื่อนไขเวลาที่จะมีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในเวลา 13.00 นาฬิกา

จากนั้น เข้าสู่การพิจารณาเรื่องด่วน
เรื่องด่วน

- ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (ยกเลิกมาตรา 64 แก้ไขเพิ่มเติมหมวด 7 มาตรา 159 วรรคแรก เพิ่มมาตรา 193/1 มาตรา 193/2 แก้ไขเพิ่มเติมหมวด 11 หมวด 12 มาตรา 256 หมวด 16 ยกเลิกมาตรา 269 มาตรา 270 มาตรา 271 มาตรา 272 และมาตรา 279) (นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 135,247 คน เป็นผู้เสนอ)

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (ยกเลิกมาตรา 65 แก้ไขเพิ่มเติมหมวด 7 มาตรา 159 วรรคแรก เพิ่มมาตรา 193/1 มาตรา 193/2 แก้ไขเพิ่มเติมหมวด 11 หมวด 12 มาตรา 256 หมวด 16 ยกเลิกมาตรา 269 มาตรา 270 มาตรา 271 มาตรา 272 และมาตรา 279) ต่อที่ประชุม ดังนี้

ตามที่ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้วินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายปิยบุตร แสงกนกกุล นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ไม่มีหลักการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 255 และให้ผู้เชิญชวนดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม ดังกล่าวได้แล้วนั้น บัดนี้ คณะผู้เชิญชวนได้ดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม ดังกล่าวได้จำนวน 150,921 คนแล้ว จึงขอเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม พร้อมบันทึกประกอบเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และบัญชีรายชื่อของผู้แทนของผู้ซึ่งเสนอร่างฯ ต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณา

หลักการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อยกเลิกมาตรา 65 เพื่อยกเลิกบทบัญญัติในหมวด 7 รัฐสภา (มาตรา 79 ถึงมาตรา 157) และเพิ่มบทบัญญัติใหม่เป็นหมวด 7 สภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 79 ถึงมาตรา 141) แทน เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 159 เพื่อเพิ่มมาตรา 193/1 มาตรา 193/2 เพื่อยกเลิกหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 200 ถึงมาตรา 214) และเพิ่มบทบัญญัติใหม่เป็นหมวด 11 ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 200 ถึงมาตรา 215) แทน เพื่อยกเลิกหมวด 12 องค์การอิสระ (มาตรา 215 ถึงมาตรา 247) และเพิ่มบทบัญญัติใหม่เป็นหมวด 12 องค์การอิสระ (มาตรา 216 ถึงมาตรา 247/32) แทนเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 256 เพื่อยกเลิกหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ (มาตรา 257 ถึงมาตรา 261) เพื่อเพิ่มหมวด 16 การลบล้างผลพวงรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและการต่อต้านรัฐประหาร (มาตรา 257 ถึงมาตรา 261) เพื่อยกเลิกมาตรา 269 มาตรา 270 มาตรา 271 มาตรา 272 และมาตรา 279

เหตุผลโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติหลายมาตราที่ไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย หลักการแบ่งแยกอำนาจให้ได้คุณภาพ ไม่ทันสมัย ไม่สอดคล้องกับหลักการสากล ที่นานาชาติประเทศให้การยอมรับ เป็นกลไกในการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประชาชนไม่ยอมรับนับถือ จนอาจก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางรัฐธรรมนูญ และกระทบต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ระบบรัฐสภา ตลอดจนปัญหาปากท้อง เศรษฐกิจ ชีวิตประจำวันของประชาชน จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเหล่านั้นในหลายประเด็น ดังนี้

(1) วุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลและวุฒิสภาตามหมวด 7 ส่วนที่ 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรมทางประชาธิปไตย เป็นกลไกในการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ประกอบกับตามประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญและการเมืองการปกครองของประเทศไทยนั้น วุฒิสภาถูกออกแบบมาเพื่อเป็นสภาแห่งการรับประกันการสืบทอดอำนาจ

ของคณะรัฐประหารที่ต้องการยึดกุมอำนาจการปกครองประเทศต่อไป ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ และจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังปรากฏให้เห็นจากวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 พ.ศ. 2511 พ.ศ. 2521 พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2560 อนึ่ง เมื่อยกเลิกวุฒิสภาแล้ว ก็จำเป็นต้องออกแบบ การตรวจสอบคณะรัฐมนตรีและเสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎรมากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรณี "เสียงข้างมากลากไป" ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อยกเลิก "หมวด 7 รัฐสภา" และเปลี่ยนเป็น "หมวด 7 สภาผู้แทนราษฎร" แทน โดยคงเหลือสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว พร้อมกับ เพิ่มบทบาทและกลไกให้กับสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านในการตรวจสอบควบคุม การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี

(2) ศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรม ทางประชาธิปไตย องค์ประกอบและการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดปัจจุบันเชื่อมโยงไปถึง สภานิติบัญญัติแห่งชาติและวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลที่แต่งตั้งโดยหัวหน้า คสช. ประกอบกับหน้าที่และอำนาจ ของศาลรัฐธรรมนูญที่มากจนเกินไป อีกทั้งยังมีบทบัญญัติจำนวนมากที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปหรือองค์กร ต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้ได้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ก็มีผลเป็นที่สุด ผูกพันทุกองค์กร ทั้งหมดนี้กระทบต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจให้ได้อย่างคล่องตัว ส่งผลให้ศาลรัฐธรรมนูญ กลายเป็นองค์กรที่ผูกขาดอำนาจในการชี้เป็นชี้ตายเรื่องในทางรัฐธรรมนูญทั้งหมด จนกลายเป็นองค์กร ที่เป็น "เจ้าของ" รัฐธรรมนูญ อยู่เหนือ "รัฐธรรมนูญ" กลายเป็นผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญแทนที่ ประชาชนไปโดยปริยาย บทบัญญัติเหล่านี้ยังส่งผลเป็นการเปิดช่องทางให้บุคคลทั่วไป สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ใช้ประโยชน์จากศาลรัฐธรรมนูญ เป็น "เครื่องมือ" ในการกำจัดฝ่ายทางการเมืองตรงข้ามกับตนอีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียใหม่ พร้อมกับจำกัดขอบเขตหน้าที่ และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญให้ชัดเจนเคร่งครัดมากขึ้น เพื่อมิให้ศาลรัฐธรรมนูญกลายเป็นรัฐธรรมนูญ เสียเอง ตลอดจนสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลกับศาลรัฐธรรมนูญ

(3) องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีปัญหาเรื่องความชอบธรรม ทางประชาธิปไตย องค์ประกอบและการได้มาซึ่งกรรมการขององค์กรอิสระต่าง ๆ ในปัจจุบันเชื่อมโยงไปถึง สภานิติบัญญัติแห่งชาติและวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลที่แต่งตั้งโดยหัวหน้า คสช. และหน้าที่และอำนาจที่มาก จนเกินไป จนกลายเป็น "อำนาจที่สี่" นอกเหนือไปจากอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ กลายเป็นช่องทางที่ให้บุคคลทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตลอดจนองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ต่าง ๆ ใช้ประโยชน์จากองค์กรอิสระเป็น "เครื่องมือ" ในการกำจัดฝ่ายทางการเมืองตรงข้ามกับตน บทบัญญัติต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้องค์กรอิสระ กลายเป็น "อิสระจากประชาชน" "อิสระโดยปราศจาก ความรับผิดชอบ" และ "อิสระอย่างปราศจากการตรวจสอบ" จนเกิดวิกฤตศรัทธาในหมู่ประชาชนต่อความเป็น กลางขององค์กรอิสระ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการได้มาซึ่งองค์กรอิสระเสียใหม่ จำกัดขอบเขตหน้าที่และอำนาจขององค์กร อิสระให้ชัดเจนเคร่งครัดมากขึ้น ตลอดจนสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลกับองค์กรอิสระ

(4) การกำหนดให้มีแผนบริหารประเทศที่กำหนดวิสัยทัศน์ว่าประเทศนั้น ๆ จะเดินหน้าไปในทิศทางใด ซึ่งอาจเรียกว่ายุทธศาสตร์ชาติบ้าง แผนการปฏิรูปประเทศบ้าง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบ้างนับเป็นสิ่งจำเป็น อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา 65 และการปฏิรูปประเทศตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศนั้น นำมาซึ่งปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศที่กำหนดขึ้นเป็นผลพวงจากระบอบรัฐประหารของ คสช. มีบุคคลใน คสช. หรือเกี่ยวข้องกับ คสช. เข้าไปกำกับควบคุมตลอดทั้งกระบวนการ ในขณะที่การปฏิรูปประเทศตามแผนการของประเทศต่าง ๆ จะต้องมาจากรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง รัฐบาลริเริ่มทำแผน โดยกำหนดแผนให้เป็นไปตามที่บรรดาเสียงไว้กับประชาชน ในแง่ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศจึงขาดความชอบธรรมในทางประชาธิปไตยที่จะนำมาบังคับใช้กับคนไทยทั่วประเทศ

ประการที่สอง ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศนั้นมีลักษณะเป็นนโยบาย (Policy) ไม่ใช่บรรทัดฐานทางกฎหมาย (Legal Norm) จึงไม่ควรนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศจึงเป็นสิ่งที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามแต่ละรัฐบาลที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้มาดำเนินการ การนำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จะยิ่งทำให้รัฐบาลไม่มีความเป็นอิสระในการบริหารประเทศให้สอดคล้องเจตนารมณ์ของประชาชน และสนับสนุนให้รัฐราชการขยายตัวมากขึ้น แทนที่พรรคการเมืองและรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งและได้รับอาณัติจากประชาชนจะมีอำนาจในการกำหนดทิศทางการปฏิรูปประเทศ กลับกลายเป็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและแผนการปฏิรูปประเทศที่ คสช. และกลไกรัฐกำหนดไว้หมดแล้ว

ประการที่สาม การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศไว้ในรัฐธรรมนูญ อาจเปิดช่องให้กลุ่มบุคคลใช้เป็นเครื่องมือในการล้มรัฐบาลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเป็นรัฐบาลจากการเลือกตั้งที่มีได้เป็นฝ่ายของ คสช. หรือสืบทอดอำนาจจาก คสช. โดยอาจร้องไปยังองค์กรอิสระหรือศาลต่าง ๆ เพื่อลงโทษรัฐบาล โดยใช้เหตุอ้างว่าไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในส่วนของการปฏิรูปประเทศ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงควรยกเลิกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศทั้งหมด และไม่ควรกำหนดให้อยู่ในรัฐธรรมนูญ แต่ควรปล่อยให้รัฐบาลจากการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนด

(5) ประเทศไทยมีรัฐประหารเกิดขึ้นมากกว่าสิบครั้ง เมื่อคณะทหารก่อรัฐประหารสำเร็จก็ตั้งตนเป็น "รัฐาธิปัตย์" ออกประกาศ คำสั่ง ให้ถือเป็น "กฎหมาย" ออกกฎหมายนิโทษกรรมตนเอง ใช้อำนาจละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กำจัดศัตรูทางการเมืองและคนที่เห็นต่าง เมื่อต้องการคืนอำนาจให้ประชาชนกลับมาสู่การเลือกตั้ง คณะรัฐประหารก็จะออกแบบรัฐธรรมนูญเพื่อสืบทอดอำนาจต่อไป จนเกิดวิกฤติการเมืองรอบใหม่ คณะทหารชุดใหม่ก็เข้ามำก่อรัฐประหารวนเวียนเช่นนี้มาหลายทศวรรษ จนกล่าวกันว่าเป็น "วงจรอุบาทว์" ของการเมืองไทย ทั้งหมดนี้ทำให้พัฒนาการประชาธิปไตยในประเทศไทยต้องสะดุดหยุดลง กองทัพเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้นจนกลายเป็นรัฐซ้อนรัฐ กระทบต่อการพัฒนาประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ เพื่อเป็นการตัด "วงจรรัฐประหาร" เหล่านี้ให้หมดไป จำเป็นต้องจัดการลบล้าง "มรดกบาป" ของรัฐประหารครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ด้วยการยกเลิกมาตรา 279 ที่รับรองความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้กับบรรดาประกาศ คำสั่ง คสช. คำสั่งหัวหน้า คสช. และการกระทำที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเพิ่มบทบัญญัติใน "หมวด 16 การลบล้างผลพวงรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พุทธศักราช 2557 และการป้องกันและการต่อต้านรัฐประหาร"

(6) เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อยกเลิกวุฒิสภา คงเหลือไว้แต่สภาผู้แทนราษฎรแล้ว กระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจแก่รัฐสภาดำเนินการนั้น ก็ต้องถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้เสียงข้างมากของสภาผู้แทนราษฎรสามารถแก้ไข

เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ตามอำเภอใจ จึงจำเป็นต้องกำหนดมติในการให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้สูงขึ้นเป็นสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และในกรณีที่เป็นกรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในประเด็นสำคัญ เช่น หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อนำไปสู่การจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ ก็ต้องนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปให้ประชาชนออกเสียงประชามติด้วย จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้

สมาชิกฯ อภิปรายสนับสนุนในหลักการและเหตุผลของร่างรัฐธรรมนูญฯ ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การปฏิรูปศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับประเด็นที่มาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นการสืบทอดอำนาจจากคณะรัฐประหารและไม่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งหากที่ประชุมรัฐสภาไม่รับหลักการร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฯ นี้ จะนำไปสู่วิกฤตทางการเมือง นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับปี 60 ได้จำกัดความคิดด้วยแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี และหากมีผู้ต้องการเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาประเทศที่แตกต่างไปจากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีก็ไม่สามารถทำได้ อีกทั้งสมาชิกฯ ยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีสภาเดียว ไม่มีวุฒิสภา เนื่องจากมีความเห็นว่า วุฒิสภาไทยมาจากการแต่งตั้ง รวมถึงมีการเพิ่มอำนาจจากการกลั่นกรองกฎหมาย การเลือกนายกรัฐมนตรี การลงมติร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ การกำหนดให้กฎหมายปฏิรูปต้องเข้ารัฐสภาที่มีวุฒิสภา ถือว่าได้ให้อำนาจแก่วุฒิสภามากเกินไป นอกจากนี้ ผลการลงมติที่ผ่านมาได้เอื้อต่อรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร และระบบที่สืบทอดอำนาจ ส่วนการออกแบบโครงสร้างของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนให้มีฝ่ายการเมืองทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลเพื่อให้มีความชัดเจนว่ามีฝ่ายการเมืองมีส่วนร่วมเพื่อให้จัดองค์ประกอบที่มีความเป็นธรรม ไม่ใช่จัดองค์ประกอบให้มีแค่ฝ่ายรัฐประหารเข้ามามีส่วนในการแต่งตั้งเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงต้องรับหลักการร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญในวาระที่ 1 ซึ่งมีหลายประเด็นที่ต้องแก้ไข อาทิ ระบบเลือกตั้งหลักการเขียนไว้กว้างมากจะต้องใช้เสียงข้างมากไปปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ ซึ่งเห็นว่าการใช้บัตร 2 ใบ ในอนาคตจะต้องมีการปรึกษาหารือกันหากร่างนี้ผ่านสภาสามารถแก้ไขได้ แต่หากสภาไม่ใช่โอกาสนี้รับร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการในวาระที่ 2-3 ตลอดจนทำประชามติ หากร่างฉบับนี้ผ่าน อาจทำให้เกิดวิกฤตทางการเมืองและที่น่าเป็นห่วงที่สุดคือ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายนที่ผ่านมา ซึ่งรัฐธรรมนูญระบุว่าคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญผูกพันทุกองค์กร การนำไปสู่การปฏิบัติจะเป็นมูลเหตุของความรุนแรง ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นผลพวงจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่เขียนไว้โดยมีวัตถุประสงค์สืบทอดอำนาจ ดัดแปลงระบบเลือกตั้งพิเศษสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สิ่งเหล่านี้ได้ถูกสร้างเป็นกลไกไว้ในรัฐธรรมนูญ ทำให้เกิดวิกฤตทางการเมืองส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนสร้างวิกฤตให้ประเทศเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม สมาชิกฯ บางส่วนอภิปรายให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอนะเพิ่มเติม เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่างรัฐธรรมนูญฯ ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การเสนอให้ยกเลิกวุฒิสภาไปทั้งหมดและเปลี่ยนเป็นสภาเดียวนั้น ยังไม่เห็นถึงข้อดี เพราะหากเกิดความผิดพลาดในการพิจารณาออกกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรแล้วไม่มีวุฒิสภาทำหน้าที่กลั่นกรองหรือท้วงติงจะเป็นอันตรายมาก อาจเกิดผลกระทบอย่างรุนแรง ดังนั้น การเสนอให้มีสภาเดียวนับว่าเป็นการให้อำนาจกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากเกินไป เพราะการมีทั้ง ส.ส. และส.ว. เพื่อให้ ส.ว.สามารถยับยั้งกฎหมายบางฉบับได้ ระบบรัฐสภา มี 2 แบบ คือ สภาเดียวและสภาคู่ โดยสภาเดียวมักพบเห็นในประเทศที่มีขนาดเล็ก เพื่อให้สภานั้นสามารถวางนโยบายในการบริหารประเทศ เพราะทำหน้าที่เป็นสภาที่เป็นตัวแทนของประชาชน ขณะที่ระบบรัฐสภาที่มีสองสภา จะมีกลไกคือการให้สภาล่างทำหน้าที่ในการตราและบัญญัติกฎหมาย และวุฒิสภา

ทำหน้าที่ในการถ่วงดุลตรวจสอบและถ่วงถ่วง ทั้งนี้ หากมีการปรับลดจำนวนหรือกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาให้มีความเหมาะสมดีกว่าการยกเลิกไป ทั้งนี้ การเสนอร่างฉบับนี้อาจจะมาจากเหตุผลหลายประการ อาทิ มองว่ารัฐประหารเป็นสิ่งเลวร้าย ถ้าหากการเมืองเข้มแข็ง ไม่มีทุจริตใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์ ทหารคงไม่ปฏิวัติการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ ควรมีการแก้ไขที่เป็นประโยชน์กับประชาชน อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาฝ่ายเดียวจะเป็นการสร้างปัญหาขึ้นมาใหม่ สิ่งที่จะได้มาอาจได้ระบบเผด็จการในสภาผู้แทนราษฎร ส่วนประเด็นการถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นการคิดมาจากหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ระบุไว้ตั้งแต่มาตรา 303 ซึ่งใช้เสียงสมาชิกวุฒิสภา 3 ใน 5 ในการถอดถอน ฉะนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งมีการยกเลิกบทบัญญัติในส่วนนี้ไปโดยให้เหตุผลว่า สมาชิกวุฒิสภาไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง ในร่างแก้ไขจึงได้มีการเสนอให้ยกเลิกสมาชิกวุฒิสภาแล้วให้เป็นอำนาจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งเป็นผู้ถอดถอนแทน ส่วนในเรื่องของการถ่วงดุลร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีการวางระบบในการถ่วงดุลซึ่งกันและกันว่าจะไม่มีเสียงข้างมากฝ่ายไหนยึดศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระได้อีกต่อไป แต่จะต้องมีการแบ่งสรรปันส่วนที่ยุติธรรม ขณะที่องค์กรอิสระอื่น ๆ ยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นเดิม

นายปิยบุตร แสงกนกกุล ตอบชี้แจงในประเด็นที่สมาชิกฯ ได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะว่า ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ไม่ใช่การปฏิวัติตามที่สมาชิกฯ บางท่านได้ตั้งข้อสังเกตไว้ เพราะการปฏิวัติ หมายถึง การล้มรัฐธรรมนูญทิ้งไปทั้งฉบับ และเขียนขึ้นมาใหม่ในลักษณะที่ไม่มีเค้าโครงร่างเดิม แต่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ คือ การปฏิรูป ไม่ได้ต้องการทำมาเพื่อลบล้างรัฐธรรมนูญทั้งทั้งหมด เพียงแต่แก้ไขรายมาตราในประเด็นที่เป็นปัญหาสืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และยังคงเหลือเค้าร่างเดิมตามที่ประเทศไทยเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเช่นเดิมทั้งหมด นอกจากนี้ ตามที่สมาชิกได้ตั้งข้อสังเกตว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้มีเนื้อหาที่เป็นการบั่นทอนความเป็นอิสระของศาลนั้น ขอชี้แจงว่ากรณีที่ได้เขียนไว้ว่าห้ามศาลใด ๆ ก็ตามรับรองรัฐประหารนั้น เพื่อให้ศาลมีบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญนี้ไปใช้อ้างในการวินิจฉัยในการพิพากษาคดีว่าต่อไปนี้มีถ้ามีรัฐประหารสำเร็จศาลจะไม่รับรองการรัฐประหารอีกแล้ว ซึ่งมีใช้การละเมิดอิสระของตุลาการแต่กลับตรงกันข้ามจะทำให้ศาลสูงเด่นเพิ่มมากขึ้น ถือเป็นการปกป้องประชาธิปไตยและร่วมกันต่อต้านรัฐประหาร ส่วนประเด็นที่เขียนไว้ว่าห้ามศาลรัฐธรรมนูญเข้าไปขัดขวางการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเรื่องของอำนาจ 2 อำนาจ คือ ศาลรัฐธรรมนูญใช้อำนาจที่รับมาจากรัฐธรรมนูญ ซึ่งถ้าไม่มีรัฐธรรมนูญก็ไม่มีศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น อำนาจทุกอย่างที่ศาลรัฐธรรมนูญใช้คือ การรับอำนาจจากรัฐธรรมนูญแต่อำนาจในการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น ใหญ่กว่าอำนาจที่รับมาจากรัฐธรรมนูญ จึงเรียกกันว่าการสถาปนารัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอยู่สองระดับ คือ 1. เขียนใหม่ทั้งฉบับ และ 2. การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ดังนั้น อำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญย่อมใหญ่กว่าอำนาจที่รับมาจากรัฐธรรมนูญ แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ได้เขียนไว้ว่า สามารถเปิดโอกาสให้ศาลรัฐธรรมนูญเข้ามามตรวจสอบการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และรัฐธรรมนูญปี 2550 ไม่เคยเขียนไว้ว่าให้ศาลรัฐธรรมนูญเข้าไปตรวจสอบการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือว่าเป็นการส่งผลกระทบต่อถ่วงดุลอำนาจกันระหว่างอำนาจทั้งสองชนิด คือ อำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญ และอำนาจของศาลได้ธรรมนูญที่รับมาจากรัฐธรรมนูญ

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ ตอบชี้แจงในประเด็นที่สมาชิกฯ ได้ให้ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะว่า ขอให้สมาชิกวุฒิสภาไว้ใจและเชื่อมั่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิ์ตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ รัฐสภาต้องผ่านการเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนไปก่อน เพื่อให้ประชาชนได้ทำประชามติ สำหรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีสาระสำคัญหลัก 4 เรื่อง คือ

เสนอให้ยกเลิกสมาชิกวุฒิสภาเปลี่ยนเป็นระบบสภาเดี่ยว คือ มีแต่สภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง 500 คน อีกทั้งปฏิรูปศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ โดยให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและกรรมการในองค์กรอิสระที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมาจากการแต่งตั้งของ คสช. ให้พ้นจากตำแหน่งทั้งหมด และให้คัดเลือกคนใหม่ โดยมีที่มาจากระบบการคัดเลือกที่เสนอชื่อโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุด พรรคร่วมรัฐบาล พรรคร่วมฝ่ายค้าน และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงมติเลือกบุคคลที่ได้คะแนนสูงสุดจากชื่อที่เสนอมาทั้งหมด

นายสุทิน คลังแสง ประธานกรรมการประสานงานพรรครวมเมืองฝ่ายค้าน ในสภาผู้แทนราษฎร (วิปฝ่ายค้าน) กล่าวว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ หากจะกล่าวหาว่าไม่เคารพประชาชน 16 ล้านเสียงของประชาชนที่เห็นชอบรัฐธรรมนูญฉบับปี 60 ที่ผ่านการทำประชามตินั้น คงไม่ใช่ หากคิดอีกแง่หนึ่งก็ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ถูกทำประชามติเมื่อปี 2559 ระยะเวลาผ่านไปถึง 5 ปี ประชาชนผู้ที่เห็นชอบในการทำประชามติเมื่อครั้งนั้นอาจมีความต้องการในการแก้ไขและธรรมนูญในครั้งนี้ จึงขอให้สภาเปิดโอกาสให้ได้มีการทำประชามติอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ทางพรรคเพื่อไทยและพรรคร่วมฝ่ายค้านขอแสดงจุดยืนว่า จะขอรับหลักการในวาระที่หนึ่ง เพื่อพิจารณาต่อในวาระที่สองและวาระที่สามต่อไป ทั้งนี้ขอให้ทุกฝ่ายให้ความเป็นธรรมเปิดใจยอมรับ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับของประชาชน ที่เขียนขึ้นโดยประชาชน หลังจากร่างฯ ฉบับ iLaw ถูกตีตกไป ฉะนั้น รัฐธรรมนูญฉบับที่มาจากประชาชนจึงแสดงให้เห็นถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อผลประโยชน์สูงสุดของประชาชน ส่วนบางประเด็นที่ยังคงมีจุดอ่อนอยู่บ้าง ซึ่งทางพรรคฝ่ายค้านได้พิจารณาแล้วว่าเป็นส่วนน้อยจึงมีมติขอรับหลักการในเบื้องต้นเพื่อไปปรับแก้ไขในส่วนของรายละเอียดอีกครั้งในชั้นของกรรมาธิการต่อไป

เมื่อสมาชิกฯ ได้อภิปรายเป็นเวลาพอสมควร ผู้เสนอร่างรัฐธรรมนูญฯ กล่าวสรุปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ประธานฯ สั่งปิดการประชุม เวลา 01.40 นาฬิกา และนัดการประชุมต่อในวันพุธที่ 17 พฤศจิกายน 2564 เวลา 10.00 นาฬิกา

ปิดการประชุมเวลา 01.40 นาฬิกา

จัดทำโดย กลุ่มงานสื่อมวลชน สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร